

Toekomstige aanpak van het katholiek onderwijs in Brussel

1 Brussels onderwijslandschap

Het Brussels onderwijslandschap is een complex landschap. Het telt dezelfde partners als scholen elders in Vlaanderen, maar daarbovenop nog een aantal andere spelers.

Zo vervult op het niveau van de overheid niet alleen de Vlaamse overheid haar rol. Die Vlaamse overheid wordt in Brussel ook vertegenwoordigd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) die zelf ook een onderwijspoot heeft. Ze is ook inrichter van onderwijs.

Daarbuiten neemt ook de Brusselse Gewestregering expliciete standpunten in met betrekking tot onderwijs.

Naast de gewone partners zoals Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vicariale diensten, regionale begeleiding, de scholengemeenschappen heeft Brussel nog de vzw Katholieke Opvoeding en Cultuur Brussel (KOCB) en het Onderwijscentrum Brussel (OCB) dat een rol speelt in het kader van pedagogische begeleiding.

Tenslotte zijn er nog de andere koepels, het GO! en het OVSG, een paar andere kleinere onderwijsverstreckers en niet te vergeten het Franstalig onderwijs dat meer dan 80 % van de leerlingen herbergt.

Naar aanleiding van de reorganisatie van Katholiek Onderwijs Vlaanderen boog een werkgroep zich over de uitdagingen die zich in het Brussels onderwijs in versneld tempo stellen en de meest adequate aanpak om deze uitdagingen aan te pakken.

2 Uitdagingen en te nemen initiatieven

2.1 Uitdagingen

De complexiteit van het landschap brengt voor het katholiek onderwijs in Brussel een aantal uitdagingen die zich als volgt laten samenvatten:

- katholieke identiteit en de verbondenheid met ons opvoedingsproject;
- capaciteit en diversiteit door de enorme aangroei van de bevolking;

- kwaliteit en kwaliteitsbevorderend beleid;
- marktaandeel en de rol die wij willen spelen met ons onderwijs in het Brussels landschap;
- het groeiende lerarentekort in onze Brusselse scholen en de grote turnover van het personeel.

2.2 Initiatieven

Dit betekent dat de onderwijsverstrekkers op een aantal vlakken initiatief moeten nemen:

- Aandacht voor de eigen levensbeschouwelijke identiteit in dialoog met de levensbeschouwelijke veelheid.
- De verbondenheid met elkaar en met het opvoedingsproject versterken.
- Doelgericht en effectief inspelen op de Brusselse context op het gebied van leerlingen: anderstaligheid, SES, attestering, ongekwalificeerde uitstroom, spijbelen, kleuterparticipatie, ouderbetrokkenheid, definitieve uitsluitingen van leerlingen, ...
- De leraar gericht ondersteunen rekening houdend met de Brusselse context en input, met bijzondere aandacht voor de ondersteuning en begeleiding van de startende leraar.
- Het beleidsvoerend vermogen van de Brusselse directies versterken.
- Intern kwaliteitsbevorderende maatregelen nemen.
- De bestuurlijke optimalisering op een efficiënte wijze realiseren.
- De cohesie tussen de spelers in onze netwerkvereniging bevorderen.
- Het netwerk van de Brusselse katholieke scholen en schoolbesturen verstevigen.
- De bestaande contacten met de Brusselse beleidsmakers onderhouden en verder uitbouwen en zo meer impact proberen uit te oefenen.
- Adequaat inspelen op de Brusselse context op het gebied van kinderopvang, zorg, werk, ...
- Werken aan het macrobeleid.
- Het aanbod afstemmen op de noodzakelijke capaciteit, diversiteit en context door de opmaak van een globaal structuurplan voor Brussel

3 Wat is daarvoor nodig?

- Aanbieden van inhoudelijke expertise op het vlak van visie en visieontwikkeling, hoe die zich vertaalt naar het beleid in het algemeen en naar het beleid op schoolniveau in het bijzonder.
- Een gerichte ondersteuning van de pedagogische begeleiding om de kwaliteit in het algemeen te bevorderen, dat wil zeggen zowel met het oog op het verhogen van het beleidsvoerend vermogen van onze scholen als gericht op de klasvloer.
- Het uittekenen van een globaal structuurplan voor alle niveaus en types dat het onderwijsaanbod ordent rekening houdend met diversiteit, capaciteit en context.
- Aandacht besteden aan de doorstroming van bekommernissen en ervaringen die zich manifesteren op het niveau van de school tot op het beleidsniveau.
- Een duidelijke positie voor het Brussels katholiek onderwijs binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen en extern, in de politieke en overheidswereld.

4 Structurele aanpak

Het voorstel is dat Katholiek Onderwijs Vlaanderen miv de pedagogische begeleiding en KOCB de handen in elkaar slaan.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen wil in deze context haar rol ten volle opnemen en, mits een eigen inbreng, een meerwaarde creëren vanuit haar eigen opdracht. Alle thema's die een plaats krijgen in Katholiek Onderwijs Vlaanderen worden door die diensten gecoördineerd, maar dan wel met de focus op Brussel en na een Brusseltoets. Binnen de regionale pedagogische begeleiding Mechelen-Brussel is er een team begeleiders (i.c. het Brussel team) dat zich specifiek toelegt op de ondersteuning van de Brusselse scholen en het ontwikkelen van specifieke deskundigheid rond Brusselse thema's. Zij werken daartoe nauw samen met de diensten in de Guimardstraat en andere partners (bv. lerarenopleiding, OCB, ...).

Katholiek Onderwijs Vlaanderen is van oordeel dat de personeelsleden van de diensten van de Guimardstraat, die deze werking professioneel ondersteunen dit moeten kunnen doen vanuit een stabiele en structureel verankerde positie die niet afhangt van de goodwill van schoolbesturen. Voor deze specifieke ondersteuning wordt in 1,5 FT-equivalent voorzien: 1 FT door het Vicariaat Mechelen-Brussel (grootstedenbeleid) en 0,5 FT door Katholiek Onderwijs Vlaanderen.¹

Om de bovenstaande werking vorm te geven richt Katholiek Onderwijs Vlaanderen een **adviesraad** op met focus op expertise, betrokkenheid, transparantie, samenwerking en communicatie.

5 Adviesraad Brussel

5.1 Bevoegdheden

De adviesraad Brussel vormt de plaats waar ervaringen en inzichten uit het werkveld en Vlaanderenbrede expertise- en beleidsvorming op elkaar betrokken worden. Ze adviseert de raad van bestuur over het beleid en standpuntbepaling van het katholiek onderwijs met een bijzondere focus op of zorg voor Brussel waarvoor ze bedoeld is. Adviezen kunnen verleend worden op vraag van de raad van bestuur en/of het directieteam, maar ook op eigen initiatief. De voorzitter of zijn vertegenwoordiger licht ze toe op de raad van bestuur. Op hun formele adviezen aan de raad van bestuur krijgt zij telkens, in de regel via de voorzitter, formele feedback.

De adviesraad Brussel zal o.a. de volgende thema's behandelen:

- Aanbod en programmatie met inbegrip van een globaal structuurplan voor alle niveaus en types;
- Initiatieven met betrekking tot capaciteit en verdeling van capaciteitsmiddelen binnen het onderwijsnet;
- Curriculum met focus op taal en taalbeleid, omgaan met polarisatie en radicalisering;
- Netoverschrijdende CLB-werking;
- Opstelling tav initiatieven van VGC;
- Opstelling tav initiatieven van OCB
- Opstelling tav projecten zoals ABRUSCO
- Omgaan met (kans)armoede, schooluitval, spijbelen

¹ De Brusselwerking wordt in het totaal met 1,5 FTE ondersteund. Voor het schooljaar 2018-2019 is die als volgt ingevuld: 0,5 FTE door Katholiek Onderwijs Vlaanderen, 0,5 FTE door de scholengemeenschappen basisonderwijs, 0,5 FTE door de Vlaamse Gemeenschapscommissie als subsidiëring van KOCB. Vanaf het schooljaar 2019-2020 neemt het Vicariaat Mechelen-Brussel 0,5 FTE voor haar rekening. Deze regeling blijft van kracht zolang de VGC 0,5 FTE subsidieert. Daarna neemt het Vicariaat 1 FTE voor haar rekening.

- Schoolloopbaanbegeleiding met bijzondere aandacht voor de overgang van één niveau naar een ander (basis, secundair, hoger, volwassenen)
-

Specifiek in het kader van de DPCC-werking wordt de adviesraad Brussel opgenomen in de procedure als het dossiers betreft van scholen die zich in Brussel bevinden of die Brussel aanbelangen en dit voor de dossiers vanaf het schooljaar 2020-2021. De DPCC krijgt advies vanuit de adviesraden basis- of secundair onderwijs, maar deze adviesraden kunnen enkel een geldig advies geven indien de adviesraad Brussel geadviseerd heeft. Het advies van de adviesraad Brussel wordt als bijlage toegevoegd.

De bepalingen over het lidmaatschap en de werking zijn opgenomen in de bijlage 1 van dit document.

5.2 Vergaderfrequentie

De adviesraad komt 5x per jaar samen, 2x tijdens het eerste trimester, 2x tijdens het tweede trimester, 1x tijdens het derde trimester.

5.3 Samenstelling

De samenstelling van de adviesraden wordt bepaald c.q. bekrachtigd door de raad van bestuur. Daarbij wordt gelet op een evenwichtige samenstelling, onder meer in termen van onderwijsniveaus, gender, stakeholders en voor de bestuurders in het bijzonder in termen van grote en kleine besturen, congregationele en andere besturen.

De raad van bestuur duidt een externe voorzitter aan, d.w.z. iemand die niet als vertegenwoordiger van één van de geledingen (zie hieronder) beschouwd kan worden. De voorzitter heeft een mandaat van vier jaar. Het mandaat is eenmaal verlengbaar voor eenzelfde periode. Ingeval de voorzitter verhinderd is, wordt het voorzitterschap waargenomen door het oudste lid van de adviesraad.

Wanneer een lid voor langere tijd niet kan zetelen - bijvoorbeeld omwille van ziekte - kan hij/zij vervangen worden. Het betrokken niveau doet desgevallend een voorstel dat aan de raad van bestuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen voorgelegd wordt en door hem bekrachtigd wordt.

De adviesraad Brussel is als volgt samengesteld:

(i) vier bestuurders;

(ii) vier directeurs, waarvan twee directeurs basisonderwijs en twee directeurs secundair onderwijs;

(iii) één vertegenwoordiger van Deeltijds Kunstonderwijs;

(iv) één vertegenwoordiger van de Centra voor Volwassenonderwijs;

(v) één vertegenwoordiger van het Hoger Onderwijs;

(vi) één vertegenwoordiger van de ouders, voorgedragen door de Vlaamse Confederatie van ouders en ouderverenigingen (VCOV);

(vii) één expert uit de vicariale dienst van de regio Mechelen-Brussel, voorgedragen door de bisschoppelijk afgevaardigde van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel;

(viii) één vertegenwoordiger van de netwerkvereniging van centra voor leerlingenbegeleiding

(ix) één expert met kennis van arbeidsmarkt

(x) één vertegenwoordigers van de leerlingen uit het katholiek onderwijs, voorgedragen door de Vlaamse Scholierenkoepel, en

(xi) de directeur-generaal, de secretaris-generaal en de pedagogisch directeur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Van de adviesraad Brussel maakt één expert met kennis van de Brusselse politiek deel uit als toegevoegd lid.

Voor de samenstelling verwijzen we naar bijlage 2 bij dit document.

5.4 Deontologie

Een lid participeert in de debatten en formuleert standpunten namens de geleding die hij vertegenwoordigt en spreekt niet vanuit de eigen particuliere situatie. De leden nemen de zorgen mee van de groep waardoor ze werden afgevaardigd, en dat met het oog op het algemene belang van het katholiek onderwijs. Ze koppelen de standpunten van de adviesraad Brussel terug naar hun groep. Ze hebben proactief ook zelf een signaalfunctie met betrekking tot basisdossiers.

6 Verhouding tot de vzw KOCB

6.1 Overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschapscommissie

De opdrachten, doelstellingen en subsidieregeling van KOCB zijn momenteel vastgelegd in een overeenkomst met de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Contractueel werd bepaald dat KOCB

- Een bijdrage levert aan het voeren van een geïntegreerd netoverschrijdend flankerend onderwijs- en vormingsbeleid van de VGC;
- Een partner is om de volgende doelstellingen te realiseren:
 - Uitbreiden en renoveren van de schoolinfrastructuur;
 - Ondersteunen van de kwaliteit;
 - Verzamelen van informatie en formuleren van adviezen.

Gezien de subsidieregeling zal KOCB als vzw blijven bestaan en de opdrachten die contractueel vastliggen verder opnemen in nauwe samenwerking met Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het lijkt aangewezen om in de samenstelling van de Adviesraad Brussel en van de Raad van Bestuur van vzw KOCB zoveel mogelijk overlapping te vermijden. De thema's ter bespreking zullen immers verschillend zijn. De voorzitter van KOCB, die ook lid wordt van de Adviesraad Brussel, is de bindschakel. De stafmedewerkers Chris Wyns en Christel Herbosch worden steeds uitgenodigd als waarnemers voor de vergaderingen van de raad van bestuur van KOCB.

Als de vzw KOCB niet langer wordt gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschapscommissie zal de vzw KOCB haar rol opnieuw definiëren. Dit is een bevoegdheid van de vzw KOCB.

6.2 Specifieke domeinen voorbehouden aan KOCB

- Werkgeverschap personeel KOCB: de klusjesman en de administratief bediende, en de opdrachthouder van KOCB die deels op de loonlijst staat van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, maar inhoudelijk mee aangestuurd wordt door het Vicariaat Onderwijs en KOCB. Desgevallend

andere (deeltijdse) personeelsleden die aangeworven worden of ad hoc een opdracht uitvoeren voor KOCB.

- Het uitvoeren van de specifieke opdrachten op vraag van de VGC als subsidievoorwaarde: die uitvoering dient hoofdzakelijk door de opdrachthouder te gebeuren.
- Het mee helpen uitvoeren van opdrachten van het Vicariaat Onderwijs, zoals operationele ondersteuning en begeleiding van het BOS-proces in Brussel. Het strategische aspect is eerder onderwerp van gesprek binnen de Adviesraad Brussel;
- De contacten met de voorschoolse sector en andere aspecten van de welzijnssector (buitenschoolse opvang, speelpleinen, ...)
- Het beheer van de vzw KOCB: verplichtingen naar de griffie van de Kamer van Koophandel, publicaties in het Belgisch Staatsblad e.d.
- Als klankbord optreden voor andere partners zoals vertegenwoordigers vakbonden, de Brusselse kerk, Brusselexperten...

7 Aanspreekpunten van de nieuwe Brusselstructuur

Intern (voor scholen en schoolbesturen van katholiek onderwijs) en voor externe instanties zijn de beide stafmedewerkers en de specifieke pedagogisch begeleiders (zie ook punt 4) de aanspreekpunten. De communicatie met de pers verloopt via de persdienst van Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Enkel voor de specifieke domeinen voorbehouden aan de vzw KOCB (zie eerder in deze nota) kan de voorzitter van KOCB als contactpersoon optreden.

8 Continuering samenwerking en afstemming tussen de onderwijsniveaus

De niveau-overschrijdende (samen)werking en afstemming van standpunten in concrete en operationele dossiers (o.a. naar de LOPs) die KOCB altijd behartigd heeft, dienen te worden gegarandeerd en gecontinueerd. De bestaande overlegplatforms van CASS-voorzitters en dirco's van de scholengemeenschappen basisonderwijs en van de directeurs secundair onderwijs blijven het best voortbestaan. De coördinerend directeurs blijven hun lidmaatschap van een aantal platforms, initiatieven en projecten vb. ABRUSCO opnemen.

9 Aandacht voor specifieke initiatieven en engagementen

Enkele initiatieven die met de hulp van KOCB en scholengemeenschappen werden opgezet dienen behouden te blijven: o.a. interreligieuze dialoog, contacten met Vicariaat Brussel, energie-prestatiocertificaten, monitoring van bouw- en capaciteitsdossiers. Voor sommige initiatieven wordt de samenwerking en coördinatie met de diensten van het Vicariaat Onderwijs en Katholiek Onderwijs Vlaanderen structureel verankerd.

Bijlage 1: uittreksel uit het ‘Organiek reglement Katholiek Onderwijs Vlaanderen’ artikels 20 tot en met 22

Artikel 20. Lidmaatschap

§1 Aanstelling en einde lidmaatschap van een adviesraad

Leden van adviesraden hebben een mandaat van vier jaar, eenmaal verlengbaar.

Wat de onverenigbaarheden betreft: kunnen in de regel niet in een adviesraad zetelen:

- leden van een andere adviesraad;
- leden van de raad van bestuur Katholiek Onderwijs Vlaanderen;
- personeelsleden van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, behalve experten uit de vicariaten, de directeur-generaal, de secretaris-generaal en de pedagogisch directeur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de coördinator internaten.

Een lid neemt ambtshalve ontslag zodra hij of zij geen functie meer uitoefent binnen de geleding waarvoor hij als vertegenwoordiger werd aangesteld of op grond waarvan hij of zij lid was. Een vervanger voleindigt het lopend mandaat.

§2 Vergoeding reiskosten

De leden van de adviesraden hebben recht op een reisvergoeding (beperkt tot treinticket tweede klas en een kilometervergoeding om met de auto/fiets naar het station te gaan).

Artikel 21. Werking

§1 Oproep tot vergadering en agenda

- De voorzitter nodigt de leden voor de vergadering van de adviesraad uit. Dat kan op eigen initiatief, op vraag van de raad van bestuur, op verzoek van ten minste vier leden van de adviesraad.
- In de regel komen de adviesraden éénmaal per maand samen.
- De leden kunnen zelf agendapunten voorstellen. De agenda wordt op voorstel van de coördinerend adviseur van de Stafdienst opgemaakt en goedgekeurd door de voorzitter.
- De agenda voor de vergadering wordt in de regel een week vóór de vergadering ter beschikking gesteld. Eventueel kan hij later nog wel worden aangevuld.
- De uitnodigingen en documenten worden uitsluitend per e-mail bezorgd.
- De agenda geeft duidelijk aan wat de finaliteit is van het agendapunt: informatief, grondige bespreking dan wel advies.

§2 Vergadering

- Een adviesraad kan slechts een advies formuleren als ten minste de helft van de leden aanwezig is.
- Een inhoudelijk document bevat in de mate van het mogelijke, en voor zover het relevant is, een beschrijving op één bladzijde met: probleemstelling, doelstellingen van de gedachtewisseling, knelpunten en perspectief van de besluitvorming.
- Inhoudelijke documenten worden toegelicht door leden van de Stafdienst of een expert van de onderscheiden diensten.
- Bij het uitbrengen van een advies streeft elke adviesraad naar een consensus. Indien die niet kan worden bereikt, wordt bij gewone meerderheid een standpunt ingenomen ofwel een gemengd advies afgeleverd.

- De adviesraad kan een thema (in de vorm van een welbepaalde opdracht of vraag) doorschuiven naar een werkgroep ad hoc. In dat geval formuleert de werkgroep een voorstel dat door de adviesraad kan worden overgenomen.

§3 Verslaggeving

- De verslaggeving wordt opgenomen door de Stafdienst.
- De weergave van een inhoudelijke discussie bevat een situering/probleemstelling, een beknopte weergave van de argumenten en een besluit.
- Het verslag wordt, met uitzondering van persoonsgerelateerde items, gecommuniceerd naar de leden van de adviesraad en de leden van de raad van bestuur.

§4 Korte- en langetermijnwerking

§4.1 Korte termijn

- Naast de visieontwikkeling op lange termijn neemt een adviesraad een standpunt in ten aanzien van actuele thema's die zich aandienen.
- Elke adviesraad krijgt feedback over de adviezen die hij voor de raad van bestuur formuleerde. Wanneer de procedure het toestaat, kan de adviesraad zijn advies bijsturen.
- Elke adviesraad wordt geïnformeerd over actuele ontwikkelingen in het Vlaamse onderwijsbeleid (kabinet, administratie, inspectie, Vlaamse onderwijsraad ...).

§4.2 Lange termijn

- Elke adviesraad doet aan visieontwikkeling, waarbij hij zich focust op doelstellingen op lange termijn.
- Elke adviesraad trekt ten aanzien van elk relevant thema duidelijke krijtlijnen vooraf. Dat gebeurt in alle openheid. Er wordt voldoende ruimte gelaten voor de concrete uitwerking.
- Er is aandacht voor het beslissingsproces. Zeker bij cruciale en belangrijke dossiers wordt de achterban geraadpleegd tussen het bepalen van de krijtlijnen en het nemen van een beslissing. Een tussentijdse stand van zaken is nodig. Het eindproduct wordt goedgekeurd.
- Elke adviesraad volgt de jaarplanning voor zijn doelgroep op.

Artikel 22. Samenstelling

§1 De samenstelling van de adviesraden wordt bepaald c.q. bekrachtigd door de raad van bestuur. Daarbij wordt gelet op een evenwichtige samenstelling, onder meer in termen van (leer)doelgroepen, gender, regionale spreiding, en voor de bestuurders in het bijzonder in termen van grote en kleine besturen, congregationale en andere besturen.

§2 Na consultatie van de adviesraad duidt de raad van bestuur een externe voorzitter aan, d.w.z. iemand die niet als vertegenwoordiger van één van de geledingen, zoals vermeld in artikel 25, beschouwd kan worden. De voorzitter wordt als waarnemer in de raad van bestuur opgenomen en vertegenwoordigt er de adviesraad. De voorzitter heeft een mandaat van vier jaar. Het mandaat is eenmaal verlengbaar voor eenzelfde periode. Ingeval de voorzitter verhinderd is, wordt het voorzitterschap waargenomen door het oudste lid van de adviesraad.

Bijlage 2: Samenstelling Adviesraad Brussel

Voorzitter	Paul Delva
Leden	
Directeur bao	Bart Tuyteleers (Klaveren 7) Wim Verkammen (De Groene Vallei)
Directeur so	Sabine Verheyden (Lutgardisscholen) Els Van den Houte (OZCS)
Besturen bao	Marcel Gevers (KOBZ) Piet Vandermot (Sint-Goedele)
Besturen so	Greta Coninckx (Katoba) Veronique Thielemans (Ignatius Scholen Brussel)
Vicariale dienst/KOCB	Guido François
Hoger onderwijs	Ann Martin (Odisee)
CVO	Veerle Adams
Actiris	/
VCOV	Karin Lemmens
CLB	Elisabeth Campforts, CLB Pieter Brueghel
VSK	/
DKO	Kris Bauwens
Toegevoegd lid	Stijn Van Eynde

